

5 Δεκεμβρίου 63 π. Χ.

Κικέρων και Κατιλίνας

Η ρωμαϊκή δημοκρατία περνούσε δύσκολες στιγμές στο πρώτο μισό του Α' αιώνα π.Χ. Ο λαός στέναζε από τα δεινά του πολέμου με τον Μιθριδάτη αλλά και από τις αιματηρές προγραφές αντιπάλων και τον άγριο ανταγωνισμό του Σύλλα και του Μάριου. Ο εμφύλιος σπαραγμός οδηγούσε τους Ρωμαίους στην εξαθλίωση, ενώ η τάξη των πατρικίων νεμόταν σχεδόν αποκλειστικά τα πλούτη, που έφταναν στη Ρώμη από τις απέραντες κτήσεις της.

Ο Λούκιος Σέργιος Κατιλίνας (109 - 61 π.Χ.) ήταν πατρικιος αλλά είχε ζήσει πολύ καιρό στη Βόρεια Αφρική ως ανθύπατος. Χρόνια έστειλε στη μητρόπολη τα ελέη της περιοχής, που διοικούσε. Όταν επέστρεψε, κατάλαβε, τι γινόταν. Βάλθηκε να καταγγέλλει τις αυθαιρεσίες της τάξης του. Στα 63 π.Χ., έβαλε υποψηφιότητα για το αξίωμα του υπάτου. Υποσχέθηκε κατάργηση των φόρων, αφού τα έσοδα από τις αποικίες επαρκούσαν για τις ανάγκες του δημοσίου. Υποσχέθηκε, ακόμα, ανακατανομή της γης, έλεγχο της διαχείρισης του δημοσίου χρήματος, βελτίωση της θέσης των υποταγμένων και άλλα που, αν γίνονταν, θα οδηγούσαν στις φυλακές πολλούς από τους κραταιούς της Ρώμης.

Οι πατρικιοι κι οι μεγαλοκτηματίες τρόμαξαν. Συνασπίστηκαν εναντίον του κι αναζήτησαν κάποιον που να μπορούσε να τα βγάλει πέρα μαζί του. Τον βρήκαν στο πρόσωπο του ανερχόμενου ρήτορα, Μάρκου Τύλλιου Κικέρωνα (106 - 43 π.Χ.). Ήταν ένας καιροσκόπος από την τάξη των ιππέων, που δε δίσταζε να ξεπουληθεί σ' όποιον τον βοηθούσε να σκαρφαλώσει κοινωνικά. Δέχτηκε αμέσως να βάλει υποψηφιότητα. Το αξίωμα του υπάτου ήταν ένας από τους κρυφούς του στόχους.

Ολόκληρος ο κρατικός μηχανισμός μπήκε στην υπηρεσία του Κικέρωνα, που χρησιμοποίησε όλη του την ευγλωττία αλλά και κάθε είδους συκοφαντία κατά του αντιπάλου του. Τον κατηγορούσε ως αιμοδιψή, εγκληματία και υποψήφιο δικτάτορα. Παράλληλα, υποσχόταν πως, αν εκλεγόταν, θα προχωρούσε σε μεταρρυθμίσεις παρόμοιες μ' αυτές που πρόβαλλε ο

Κατιλίνας. Ο Κικέρων πήρε τις εκλογές. Ξέχασε, όσα υποσχέθηκε. Αντίθετα, η καταπίεση του λαού από τους πατρικίους μεγάλωσε, καθώς ο ύπατος ήταν του χεριού τους.

Ο Κατιλίνας προσέφυγε στον στρατηγό Μάνλιο, απόγονο εκείνου που το 357 π.Χ. είχε σώσει τη Ρώμη από τους Γαλάτες. Αποφάσισαν επανάσταση. Με το κύρος του, ο Μάνλιος προχώρησε στη μύηση επιφανών πατριωτών που δε συμφωνούσαν με τα όσα γίνονταν. Έγραψε στον στρατηγό Μάρκιο: «Δε ζητάμε ούτε την εξουσία ούτε τον πλούτο, αιτίες όλων των πολέμων και των συγκρούσεων. Ζητάμε, απλά, την ελευθερία».

Το κίνημα του Κατιλίνα είχε απλωθεί σε ολόκληρη την ιταλική χερσόνησο αλλά ο Κικέρων διέθετε παντού κατασκόπους. Στις 5 Δεκεμβρίου του 63 π.Χ., η επανάσταση προδόθηκε. Όσοι πιάστηκαν, εκτελέστηκαν επί τόπου. Ο Κατιλίνας κι ο Μάνλιος βρίσκονταν στη Φλωρεντία. Άοπλοι χωρικοί και φτωχοί Ρωμαίοι τους πλαισίωσαν. Με αρχηγό τον στρατηγό Κόιντο Τύλλιο Κικέρωνα (102 - 43 π.Χ.), αδερφό του υπάτου, ο ρωμαϊκός στρατός έπεσε πάνω τους και τους κατάσφαξε. Ο Κατιλίνας κι ο Μάνλιος σκοτώθηκαν με το σπαθί στο χέρι.

Οι σφαγές ενόχλησαν ακόμα κι αυτούς που προστάτευαν τον Κικέρωνα. Ο «μεγάλος υπερασπιστής της δικαιοσύνης» δεν άφησε περιθώρια στους αντιπάλους του ούτε καν ν' απολογηθούν. Η λαϊκή οργή ανάγκασε τη σύγκλητο να τον εξορίσει. Δεν έμεινε εξοριστός ούτε χρόνο. Δεινός ρήτορας καθώς ήταν, έπεισε φίλους κι αντιπάλους ότι έσωσε τη Ρώμη από ένα ανθρωπόμορφο τέρας. Γύρισε θριαμβευτής.

Στη Ρώμη, εκείνο τον καιρό ανέβαιναν τα άστρα του Πομπηίου και του Καίσαρα. Ο Κόιντος Τύλλιος ήταν κιόλας ύπαρχος του Πομπηίου. Όταν οι δυο ηγέτες συγκρούστηκαν, ο Κικέρων πήγε με το μέρος του Πομπηίου. Μόλις ο Ιούλιος Καίσαρ επικράτησε, τα δυο αδέρφια δε δίστασαν ν' αλλάξουν στρατόπεδο. Όταν ο Καίσαρ δολοφονήθηκε, ο Κικέρων κατάλαβε πως ο Οκταβιανός ήταν η μελλοντική δύναμη και πήγε με το μέρος του. Εκδηλώθηκε, όμως, πρόωρα, εκφωνώντας 14 λόγους εναντίον του Μάρκου Αντώνιου. Χρησιμοποίησε ακόμα και συκοφαντίες και υπαινιγμούς κατά της γυναίκας του, Φούλβιας. Ήταν λάθος. Στην αρχή, Οκταβιανός και Αντώνιος συμμάχησαν. Η Φούλβια ζήτησε από τον άνδρα της να προγράψει τον συκοφάντη και τον αδερφό του. Ο Αντώνιος δε δίστασε να το κάνει κι ο Οκταβιανός δεν έφερε αντίρρηση. Οι Κικέρωνες προσπάθησαν να δραπετεύσουν. Άνθρωποι του Αντώνιου τους πρόλαβαν και τους σκότωσαν, το 43 π.Χ.

Σύμφωνα με ένα θρύλο, όταν έφεραν το πτώμα του ρήτορα, η Φούλβια πήρε μια βελόνα και

τρύπησε την ξεδιάντροπη γλώσσα του. Κι ο Αντώνιος έστησε το κεφάλι σε κοινή θέα για παραδειγματισμό.

1839: Γεννιέται ο Αμερικανός στρατηγός του ιππικού, Τζορτζ Άρμστρογκ Κάστερ. Έγινε διάσημος με την «τελευταία του αντίσταση» εναντίον των Ινδιάνων Σιου, υπό τον αρχηγό «Καθιστό Ταύρο», κατά τη μάχη του Λιτλ Μπιγκ Χορν, όπου ο ίδιος και όλο του το στράτευμα έχασαν τη ζωή τους.

1917: Εκπρόσωποι της Γερμανίας και της Ρωσίας συναντώνται στο Μπρεστ - Λίτοβσκ και συμφωνούν ανακωχή, που θα άρχιζε στις 21 Δεκεμβρίου.

1940: Μονομαχώντας με ιταλικό αεροπλάνο, καβάλα στο άσπρο άλογό του, ο συνταγματάρχης Μαρδοχαίος Φριζής δέχεται θανάσιμα πυρά και γίνεται ο πρώτος νεκρός ανώτερος αξιωματικός του ελληνοϊταλικού πολέμου.

1995: Ο υπουργός Εξωτερικών της Ισπανίας, Χαβιέ Σολάνα, διορίζεται επίσημα Γενικός Γραμματέας του ΝΑΤΟ, ο πρώτος Ισπανός στην ηγεσία της Δυτικής Συμμαχίας.

2013: Σε ηλικία 95 χρόνων, πεθαίνει ο μαύρος ηγέτης της Νότιας Αφρικής, Νέλσον Μαντέλα. Γεννήθηκε στις 18 Ιουλίου 1918 και πέρασε το ένα τρίτο της ζωής του στη φυλακή, πολεμώντας το απαρτχάιντ (θεσμοθετημένη κρατική πολιτική φυλετικού διαχωρισμού) μέσα από τις γραμμές του Εθνικού Αφρικανικού Κογκρέσου. Αποφυλακίστηκε τον Ιανουάριο του 1991, κέρδισε το Νόμπελ Ειρήνης (1993) και εκλέχτηκε πρόεδρος της χώρας του (10 Μαΐου 1994). Παραιτήθηκε από την προεδρία τον Ιούνιο του 1999. Από το 2009 και κάθε χρόνο στις 18 Ιουνίου εορτάζεται η Διεθνής Ημέρα Νέλσον Μαντέλα, που καθιερώθηκε από τη γενική συνέλευση του ΟΗΕ.

2019: Η τουρκική βουλή επικυρώνει το «μνημόνιο» με την Λιβύη για την εκμετάλλευση της ΑΟΧ των δυο χωρών, «εξαφανίζοντας» την ΑΟΖ της Κρήτης και της Ρόδου αλλά και ολόκληρο το Καστελλόριζο.

2019: Το αμερικανικό κογκρέσο αποφασίζει την παραπομπή του Ντόναλντ Τραμπ για σειρά αδικημάτων, με στόχο την έκπτωσή του από το προεδρικό αξίωμα,

2021: Με το 36,96% των ψήφων, ο Νίκος Ανδρουλάκης καταλαμβάνει την πρώτη θέση στον

πρώτο γύρο των εσωκομματικών εκλογών του ΠΑΣΟΚ -ΚΙΝΑΛ για την εκλογή νέου προέδρου. Δεύτερος ο Γιώργος Παπανδρέου με 27,82% και τρίτος ο Ανδρέας Λοβέρδος με 26,03%. Ακολουθούν: Παύλος Χρηστίδης (3,25%), Χάρης Καστανίδης (2,96%), Παύλος Γερουλάνος (2,96%). Ψήφισαν περίπου 270.000.

Η 5η Δεκεμβρίου στον πολιτισμό

5 Δεκεμβρίου 1791

Πεθαίνει ο Μότσαρτ

Το παιδί θαύμα της μουσικής, ο Βόλφγκανγκ Αμεδαίος Μότσαρτ, γεννήθηκε στις 27 Ιανουαρίου του 1756. Μεγάλωνε στην Αυστρία, σ' ένα σπίτι γεμάτο μουσική, κι από τα τρία του χρόνια μπορούσε κι έπαιζε πιάνο. Στα έξι του, άρχισε να συνθέτει δικά του κομμάτια. Στα επτά, συνέθετε σονέτα με άνεση. Οι δικοί του ξεκίνησαν μια μεγάλη περιοδεία στην Ευρώπη. Παντού ο Αμεδαίος έδινε ρεσιτάλ και παντού γνώριζε θριάμβους. Φτασμένοι μουσικοί αναγνώριζαν την τέχνη του. Του έπαιζαν νότες και τις αναγνώριζε. Σκέπαζαν το πιάνο μ' ένα ύφασμα κι έπαιζε με τα χέρια κάτω από αυτό. Παρασημοφορήθηκε και παραχαϊδεύτηκε από βασιλιάδες και αυτοκράτορες. Εκλέχτηκε μέλος της Φιλαρμονικής Ακαδημίας στην Μπολόνια. Ο πάπας τον έχρησε ιππότη.

Σύντομα, τον χτύπησε η φτώχεια και η φυματίωση που σάρωνε την Ευρώπη. Παθιασμένος με τη μουσική, συνέχισε να δουλεύει ακούραστα. Συνέθεσε αριστουργήματα, ανάμεσα στα οποία και τις εύθυμες όπερες «Οι γάμοι του Φιγκαρό» και «Δον Ζουάν». Το 1788, έγραψε τρεις συμφωνίες (τις τελευταίες του), μέσα σε έξι μήνες. Στα 1790, έγραψε την όπερα «Έτσι κάνουν όλες». Στα 1791, τον «Μαγεμένο αυλό», το «La Clemenza di Tito» και το «Ρέκβιεμ». Τσακισμένος από την αρρώστια και σακάρης, πέθανε στις 5 Δεκεμβρίου του 1791, στα 35 του.

1776: Ιδρύεται στο Ουίλιαμσμπουργκ της Βιρτζίνια, η πρώτη αδελφότητα μελέτης των ελληνικών κλασικών γραμμάτων.

1870: Πεθαίνει ο Γάλλος συγγραφέας, Αλέξανδρος Δουμάς. Ανάμεσα στα μεγάλα έργα του είναι «Ο Κόμης Μόντεχρήστος» και «Οι τρεις Σωματοφύλακες». Είχε γεννηθεί το 1802.

1901: Γεννιέται ο Γουόλτ Ντίσνεϊ, «πατέρας» των Μίκι Μάους και Ντόναλντ Ντακ. Πέθανε στις 15 Δεκεμβρίου του 1966.

1926: Πεθαίνει ο Γάλλος ζωγράφος, Κλωντ Όσκαρ Μονέ, ένας από τους ιδρυτές του ιμπρεσιονιστικού κινήματος. Είχε γεννηθεί το 1840.

1935: Γεννιέται ο Αμερικανός ροκ σταρ, Λιτλ Ρίτσαρντ (Ρίτσαρντ Πένιμαν). Γνώρισε μεγάλη επιτυχία με τα έργα «Τούτι Φρούτι», «Η Μεγάλη Ψηλή Σάλι» κ.ά.

1946: Γεννιέται ο Ισπανός τενόρος όπερας, Χοσέ Καρέρας. Μαζί με τον Πλασίντο Ντομίνγκο και τον Λουτσιάνο Παβαρότι, πήρε μέρος στα κονσέρτα των «Τριών Τενόρων».

2006: Σε ηλικία 78 χρόνων, πεθαίνει ο ηθοποιός και σκηνοθέτης Γιώργος Λαζάνης, φίλος και συνεχιστής του έργου του Κάρολου Κουν στο «Θέατρο Τέχνης».

2011: Η 23χρονη πολίστρια της Βουλιαγμένης, Αλεξάνδρα Ασημάκη, αναδεικνύεται κορυφαία αθλήτρια της υδατοσφαίρισης στον κόσμο για το 2011.

2011: Η 23χρονη πολίστρια της Βουλιαγμένης, Αλεξάνδρα Ασημάκη, αναδεικνύεται κορυφαία αθλήτρια της υδατοσφαίρισης στον κόσμο για το 2011.

2016: Σε ηλικία 83 χρόνων, πεθαίνει ο σπουδαίος ηθοποιός του θεάτρου και του κινηματογράφου, Πέτρος Φυσούν. Είχε γεννηθεί στις 5 Οκτωβρίου 1933.

2017: Στα 74 χρόνια του, πεθαίνει ο Γάλλος τραγουδιστής, Τζόνι Χαλιντέι (Ζαν Φιλίπ Σμετ), είδωλο της νεολαίας τις δεκαετίες των 60 και 70, αξεπέραστο διδυμο με την Σιλβί Βαρτάν. Είχε γεννηθεί στις 15 Ιουνίου 1943.